

VANTAAN KÄVELYN EDISTÄMISOHJELMA

Hankkeen esittely

Kaupunkitilalautakunta 22.3.2023

Työn sisältö

Kävelyn edistämishjelma on sisältänyt viisi työvaihetta.

Edistämishjelman laadinta on käynnistynyt maaliskuussa ja valmistunut marraskuussa 2022.

Ohjelma hyväksyttiin Kaupunkitilalautakunnassa 22.3.2023.

Edistämishjelman lähtökohdat

- Työn sisällön tarkentaminen
- Muihin kaupungin strategioihin ja suunnitelmiin liittyvien kytkösten tunnistaminen
- Esimerkkien ja suunnitteluperiaatteiden kartoitus
- Yhteisen tahtotilan (visio ja tavoitteet) määrittäminen

Käyttäjätarpeet

- Käyttäjätutkimus (kokemuskävelyt, aiemmat asukaskyselyt)
- Käyttäjätarpeiden kuvaus liikkujaprofiilien muodossa

Potentiaalin analyysi

- 15 minuutin kaupunki (LIVCY-analyysi)
- Kävelyn potentiaali (BRUTUS, Strava ja muut paikkatieto-tarkastelut)
- Alueella liikkuvien viipymäanalyysi

Alueiden tarpeet

- Kävelyn aluetyypit
- Käveltävyyden laatutavoitteet
- Kriteerien testaaminen (pop up -tapahtumat ja kysely)
- Aluetyyppikohtaiset havainnekuvat

Etenemispolku ja raportointi

- Kehittämistarpeiden tunnistaminen ja kuvaaminen etenemispolun muodossa
- Työn loppuraportointi

Kävelyn edistämisen visio ja tavoitteet

Kävelyn edistämishjelman tavoitteet (1/2)

1

Vantaan kaupungin kävelyn edistämishjelman **määrittää yhteisen tahtotilan ja tavoitetason kävely-ympäristöjen kehittämiseksi** koko kaupungin alueella.

2

Ohjelma on Vantaan kaupungin **liikennepoliittisen ohjelman linjauksia kävelyn osalta tarkentava** strateginen suunnitelma. Kävelyn edistämishjelman kanssa rinnakkainen ohjelma on Vantaan pyöräliikenteen kehittämishjelmä.

3

Kävelyn edistämishjelmä **toteuttaa kaupunkistrategiaa ja muita kaupungin strategisia suunnitelmia**. Se liittyy mm. hyvinvointiohjelman, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden ohjelman, liikenneturvallisuuden toimenpideohjelman, viheralueiden palveluverkkosuunnitelman sekä keskeisten maankäytön ja joukkoliikenteen linjausten jalkautukseen.

Kävelyn edistämishjelman tavoitteet (2/2)

4

Vantaan kaupungin kävelyn edistämishjelma tuo valtakunnallisia kestävän liikkumisen edistämistavoitteita kaupunkitasolle, mutta ensisijaisesti se **linjaa Vantaan omia kävely-ympäristöjen kehittämisen tavoitteita**.

5

Ohjelmassa on määritetty käyttäjätarpeiden ja vuoropuhelun kautta **Vantaan kävely-ympäristöjen kehittämis- ja laatutavoitteet tuleville vuosille**. Tavoitteiden määrittämiseksi on tunnistettu Vantaan erilaiset kävelyalueiden tyypit sekä niiden tavoitetila.

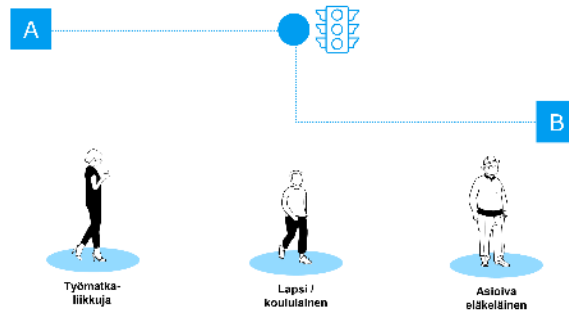
6

Kaupungin eri suunnitteluprosesseja ohjaavien kävelyn aluetyyppien lisäksi **ohjelma määrittää etenemispolun**, jonka toimenpiteillä asetettu tavoitetila voidaan saavuttaa.

Erilaisia käyttäjätarpeita

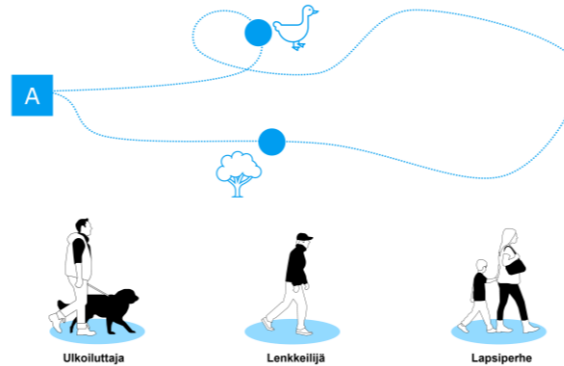

Arjen asiointi

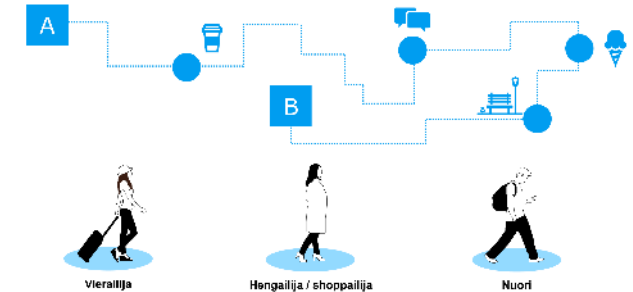
Arjen reiteillä kävelyn rooli korostuu siirtymisenä paikasta toiseen, jolloin suositaan suoria ja nopeita reittejä. Kulkiessaan kävelijä liikkuu määrätietoisesti kohti määränpäättä eikä havainnoi ympäristöä erityisen uteliaasti. Kävellessä keskitytään turvalliseen liikkumiseen ja samalla saatetaan jo suunnitella tulevaa työpäivää, kaupassa käyntiä tai oppituntia.

Virkistäytyminen

Virkistäytyessä hakeudutaan mielellään maisemapaikoille ja luonnon rauhaan. Kävely saattaa olla esimerkiksi lenkkeilyä, luonnon havainnointia tai lemmikin ulkoiluttamista. Virkistystarkoituksessa tehdyt kävelymatkat alkavat ja päättyvät tyypillisesti samasta osoitteesta, mutta virkistysmatka voi myös olla yhdistetty arjen asiointimatka. Kävely on määrätietoista ja usein reipasta, mutta siihen voi kuulua pysähtelyä kiinnostaviin kohteisiin tai levähdyspaikoille.

Kaupunkielämän kokeminen

Kaupunkielämää kokeva ihminen kävelee kävelemisen takia ja ihastelee samalla vireää kaupunkielämää. Kävelemiseen liittyy sosiaalinen näkökulma eli muiden ihmisten kanssa juttelu tai muiden huomioiminen, vaikka kävelijä ei olisi tekemisissä tiedostetusti muiden kanssa. Kaupunkielämästä nautittaessa kävelyyn liittyy pysähtely kiinnostaviin kohteisiin, matkan varrella olevien palveluiden hyödyntäminen ja osallistuminen yhteiskuntaan.

Kävelyn aluetyypit Vantaalla

Aluetyypit kuvaavat kävely-ympäristön ominaisuuksia ja laatutekijöitä. Yhdessä käyttäjätarpeiden kanssa ne ohjaavat kunkin aluetyypin kävely-ympäristöjen kehittämisen tavoitteellista laatutasoa.

Vantaan kävely-ympäristöjen aluetyypit ovat

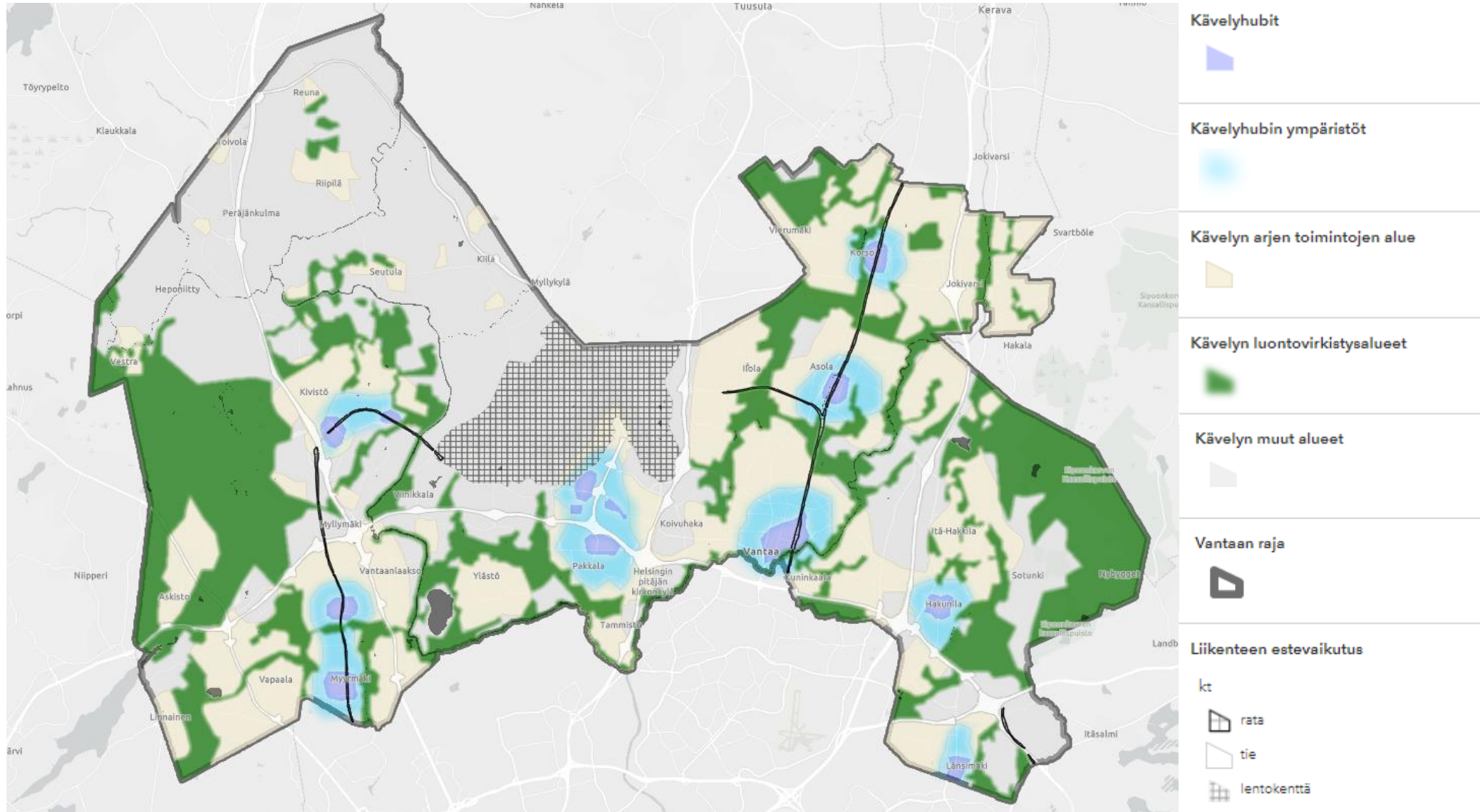
- **Kävelyhubit**
- **Kävelyhubien ympäristö**
- **Arjen toimintojen alueet**
- **Luontovirkistysalueet**
- **Kävelyn muut alueet**

Samaan aluetyyppiin luokiteltavat alueet ovat toiminnoiltaan ja luonteeltaan samankaltaisia. Niiden sisällä on kuitenkin alueesta ja kaupunginosasta riippuen omaleimaisia ja erilaisia kohteita, kortteleita ja alueita. Jokainen määritelty aluetyyppi on monipuolinen kokonaisuus erilaisia ympäristöjä, kuten viherympäristöjä, vilkkaita liikennekatuja, rauhallisia paikalliskatuja sekä kävelyn keskeisiä alueita, kuten toreja ja aukioita.

Aluetyyppien maantieteelliset rajaukset pohjautuvat Vantaan yleiskaavan (2020) ja Vantaan liikennepoliittiseen ohjelman (2022, luonnos) aluemäärittelyihin. Näiden aluemäärittelyä on tarkennettu asiantuntija-arvioinnilla, jossa on ollut käytössä erilaisia paikkatietopohjaisia aineistoja.

Aluetyyppien rajauksia päivitetään maankäytön ja liikenteen suunnitelmien edetessä.

Kävelyn aluetyypit kartalla

Kävelyhubit

Kävelyhubit ovat kaupungin keskeisimpiä kävelyalueita, niillä on paljon erilaisia syitä liikkua ja ne sijoittuvat tiiveimmän yhdyskuntarakenteen alueelle.

- Keskiössä on aina mahdollisuus vaihtaa muihin kulkutapoihin, erityisesti joukkoliikenteen runkoyhteyksiin.
- Ovat toiminnoiltaan monipuolisia alueita, joissa on paljon asutusta, työpaikkoja ja erilaisia palveluita.
- Sisältävät merkittäviä oleskelu- ja viihtymispaikkoja, kuten toreja, puistoja, kauppakeskuksia tai kävelykatuja.
- Niiden yhteydessä on usein keskeinen puisto, kuten kaupunginosapuisto tai tärkeä taskupuisto. Puistokokonaisuudet voivat kuitenkin levittäytyä useille aluetyypeille.

Kävelyhubin laatutavoitteita

KÄYTETTÄVYYS

- Kävely on ykkönen
- Autoliikenteen rooli alueella on hyvin pieni
- Joukkoliikenne on sekoittuneen maankäytön keskiössä
- Alueella panostetaan esteettömyyden erikoistason ratkaisuihin

HOUKUTTELEVUUS

- Alue on tunnistettava ja omaleimainen
- Alueella on eläviä ja monipuolisia palveluita
- Oleskeluun on tarjolla houkuttelevia aukioita ja tapahtumatoreja
- Kasvillisuus ja liikennemelun hallinta ovat kiinteä osa viihtyisää ympäristöä
- Alue on tapahtumien ja elämyksellisyyden kohtaamispaikka

Kävelyhubien ympäristö

Kävelyhubien ympäristöksi lasketaan kävelyhubeja ympäröivä tiivis alue, jossa on edelleen paljon kävelytarpeita ja asutusta tai työpaikkoja, mutta joka ei kuitenkaan ole keskeisintä keskustatoimintojen aluetta.

- Noin 15 minuutin kävelymatkan sisällä kävelyhubin keskiöstä.
- Alueella sijaitsee useita palveluita, kuten kouluja, päiväkoteja tai päivittäistavarakauppoja, mutta siellä ei ole keskeisiä joukkoliikenteen asemia.
- Kävelyliikenne suuntautuu usein ympäristöalueilta kohti kävelyhubia tai alueen sisällä oleviin palveluihin.
- Usein pieniä keskustapuistoja, leikkipuistoja, koirapuistoja tai liikuntapaikkoja, jotka toimivat liikunta- ja virkistyskohteina.
- Oleskelun ja viihtymisen kannalta tärkeitä paikkoja on vähemmän kuin kävelyhubeilla, mutta niitäkin löytyy.

Kävelyhubien ympäristön laatutavoitteita

KÄYTETTÄVYYS

- Kävelyn roolia korostetaan pääreiteillä
- Kulutusapojen risteyskohtiin kiinnitetään huomiota (liikenneturvallisuus)
- Jatkuvat reitit takaavat saavutettavuuden

HOUKUTTELEVUUS

- Monipuoliset arjen palvelut lisäävät elävyyttä
- Vehreät ja virkistävät puistoalueet
- Sekoittunut kaupunkirakenne ja sosiaalinen turvallisuus

Arjen toimintojen alueet

Arjen toimintojen alueilla painottuu arkiliikkumiseen ja arjen palveluiden saavutettavuus. Pääosin nämä ovat erilaisia pientaloalueita tai pienempiä rivi- tai kerrostaloasumisen alueita.

- Lisäksi niihin voidaan lukea muita arjen toimintojen kannalta tärkeitä alueita kuten pääteiden pysäkkiympäristöt.
- Alueella ei ole tai laajoja palvelukeskittyymiä, mutta siellä voi olla muutamista palveluista muodostuvia pieniä keskuksia.
- Joukkoliikenteen yhteyksiä palvelevat pääasiassa bussiliikenteen pysäkit. Solmupysäkkejä tai asemia ei alueella yleensä ole.
- Sijaitsevat usein lähellä virkistys- tai ulkoilureittejä.
- Oleskelun tarpeet kohdistuvat erityisesti paikallisiin pieniin puistoihin, leikkipaikkoihin ja pieniin levähdyspaikkoihin.

Arjen toimintojen alueen laatutavoitteita

KÄYTETTÄVYYS

- Kävely korostuu lähipalveluiden ympäristössä
- Joukkoliikennepysäkit ovat hyvin saavutettavia
- Jatkuvat reitit takaavat saavutettavuuden

HOUKUTTELEVUUS

- Alueiden sisällä on pieniä kävelykeitaita
- Miellyttävä aistiympäristö ja intuitiivinen hahmotettavuus
- Luonnollinen viherrakenne yhdistää alueita

Luontovirkistys- alueet

Luontovirkistysalueita ovat mm. luonnon- tai kansallispuistot, laajat viher- ja retkeilyalueet, merkittävät kaupunginosapuistot ja muut rakennetut puisto- tai viherympäristöt, joenvarsien rakennetut ympäristöt ja muut laajat reitistöt.

- Näitä ovat alueet, joiden sisällä tehdään paljon ulkoilu-, liikunta-, urheilu- tai virkistysmatkoja kävellen, juosten, holkäten ja muilla kävelyyn rinnasteisilla tavoilla.
- Luontovirkistysalueet menevät usein lomittain muiden aluetyyppien kanssa, mutta niihin ei lasketa pieniä puistoja, lähiliikunta- tai ulkokuntoilupaikkoja tai muita virkistyspalveluita, jotka ovat osa muiden aluetyyppien normaalia palvelutarjontaa.
- Myöskään maa- ja metsätalousalueita ei lasketa luontovirkistysalueiksi, vaikka niillä liikkuminen onkin lähtökohtaisesti sallittua jokaisenoikeudella.

Luontovirkistysalueiden laatutavoitteita

KÄYTETTÄVYYS

- Kävelyn rooli on erittäin merkittävä ympärivuotisesti
- Alueella ei ole moottoriajoneuvoliikennettä
- Ulkoilureittiverkosto on jatkuva, sujuva ja eri kaupunginosia yhdistävä
- Alue on saavutettavissa eri kulkutavoin ja sisäänkäynnille on sujuva kävely-yhteys
- Merkittävimmät reitit on valaistu ja tarjolla on myös esteettömiä reittejä

HOUKUTTELEVUUS

- Alueella on seudullisesti merkittäviä maisemiarvoja ja vaihtelevia reittejä
- Alueella on virkistys- ja ulkoilutarpeisiin sopivia palveluita

Etenemispolun toimenpidekokonaisuudet

Kävelyn edistämisen perusta

Toimenpiteet, jotka edistävät ohjelman toteuttamista, kehittävät kaupungin sisäisiä toimintamalleja ja lisäävät asiantuntijoiden kävelyn edistämisen osaamista.

Kävely- ympäristö

Toimenpiteet, jotka edistävät kaupunkiympäristön kävelyolosuhteiden laadun parantamista.

Kävelyn innostaminen

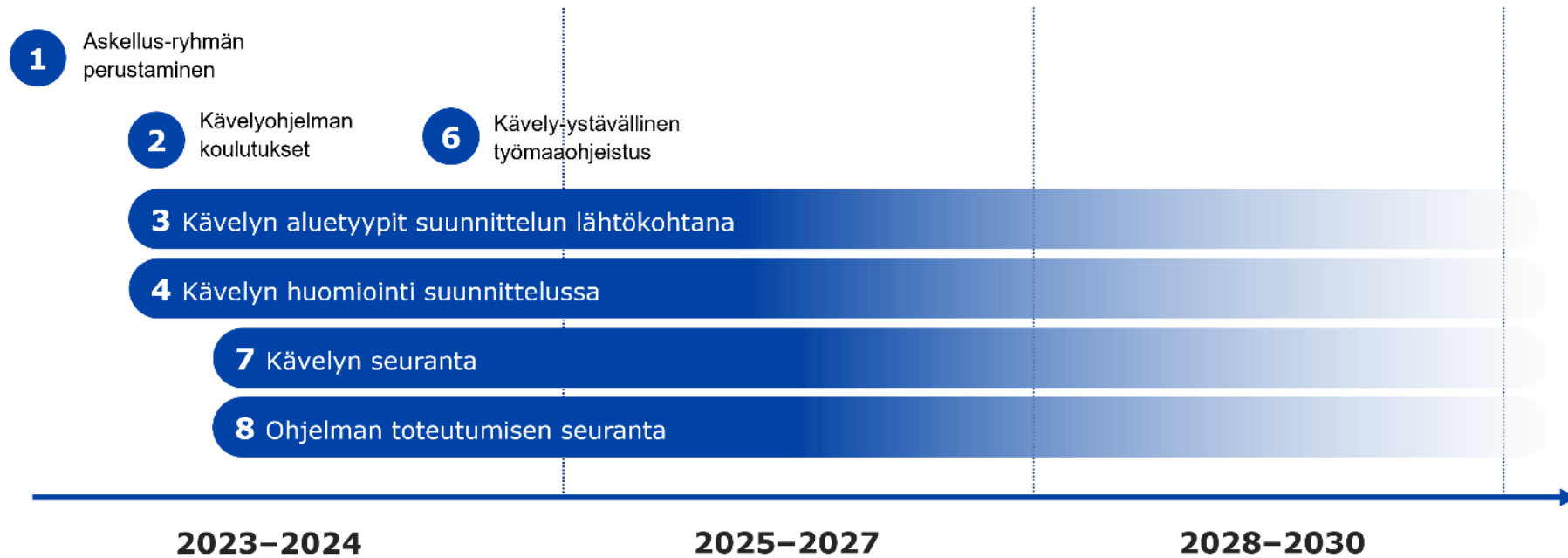
Toimenpiteet, jotka lisäävät asukkaiden ja sidosryhmien osallisuutta ja ymmärrystä kävelyn edistämisen eri osa-alueista sekä kannustavat asukkaita kävelemään kotikaupungissaan.

Toimenpiteet: Kävelyn edistämisen perusta

Etenemispolku

Kävelyn edistämisen perusta

Toimenpiteet: Kävely-ympäristö

Etenemispolku Kävely-ympäristö

8 Kävelyreittien määrittely kävelyalueilla

9 Katujen ja puistojen esteettömyyden toimenpideohjelmaa

10 Katujen ja puistojen esteettömyyden toimenpideohjelmaa

11 Kunnossapidon panostukset

12 Suojateiden parantamissuunnitelmat

13 Joukkoliikennepysäkkien kävelyn olosuhteet

14 Liikenteen rauhoittaminen kävelyalueilla

15 Koulujen ja päiväkotien lähiympäristöt

16 Jalkakäytävien ja puistoreittien kunto

17 Kävelyn opastus

18 Kokeilujen toteutus

19 Kävelyhubien hankkeistus

20 Liikennevalo-ohjaus kävelijöille

2023–2024

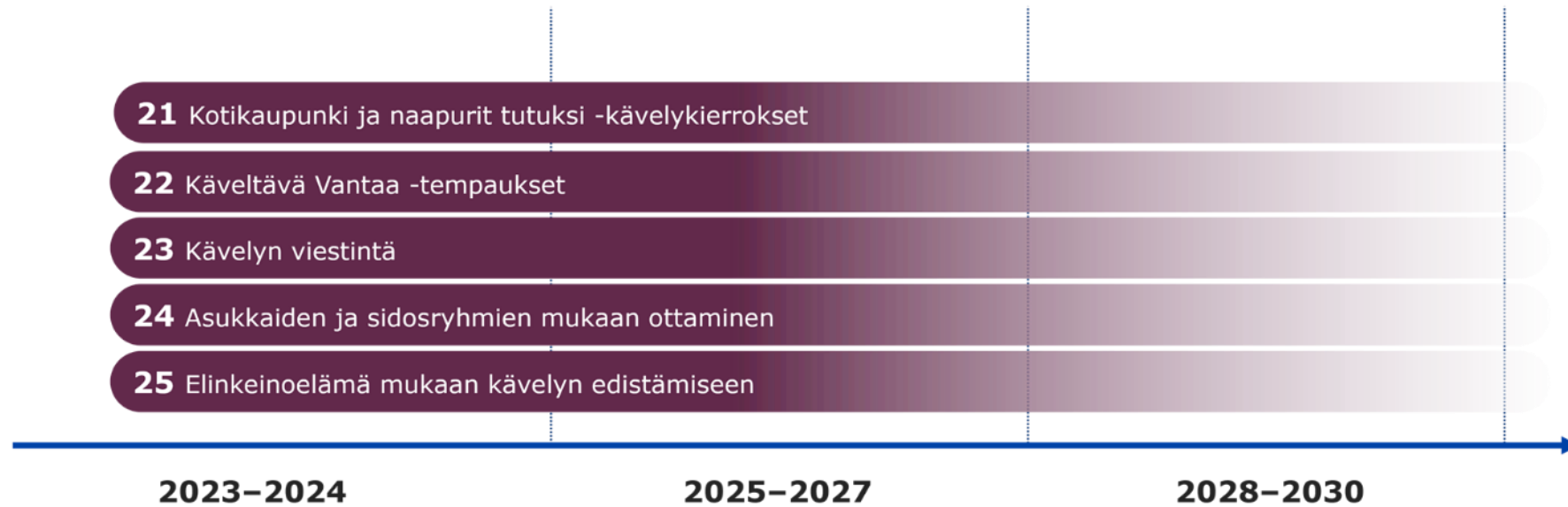
2025–2027

2028–2030

Toimenpiteet: Kävelyyn innostaminen

Etenemispolku Kävelyyn innostaminen

Edistämishojelman seuranta

Kävelyn edistämishojelman seuranta toteutetaan ohjelman etenemispolun toimenpiteiden toteutumisen ja erikseen valikoitujen seurantamittareiden avulla.

Edistämistyön organisoinnista ja seurannasta vastaa kaupungin sisäinen Askellus-työryhmä. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja kokoaa yhteen eri hallinnonalojen toteuttamat kävelyn edistämistoimenpiteet.

Edistämistyön toteutumasta raportoidaan säännöllisesti ja tuloksista viestitään asukkaille.

Seurantamittareiden raportointi toteutetaan muiden liikenneohjelmien kanssa yhdessä.

Seurannan mittari	Tietolähde	Lisätieto
Kestävien kulkutapojen osuus (kulkumuotojakauma, %)	HSL:n liikkumistutkimus	Liikennepoliittisen ohjelman seurantamittari
Jalankulun ja joukkoliikenteen kulkutapaosuudet (kulkumuotojakauma, %)	HSL:n liikkumistutkimus	Kävelyohjelman tarkentava mittari. Vastaavasti kuin pyöräliikenteen kehittämissuunnitelmassa. Kävely on tärkein joukkoliikenteen liityntämuoto, joten myös joukkoliikenteen kulkutapaosuutta seurataan.
Tyytyväisyys kävelyn turvalliseksi kokemiseen (% asukkaista)	Vantaan liikennebarometri	Liikennepoliittisen ohjelman seurantamittari. Kävelyn lähtötilanne 91 % (2020)
Tyytyväisyys Vantaaseen kävelyn kaupunkina	Vantaan liikennebarometri	Kävelyohjelman tarkentava mittari. Vastaavasti kuin pyöräliikenteen kehittämissuunnitelmassa.
Tyytyväisyys kävely-ympäristön miellyttävyyteen	Uusi mittari, Vantaan liikennebarometri	Kävelyohjelman tarkentava mittari. Uusi mittari. Tukee edistämishojelman tavoitteiden seuranta ja korostaa laadukkaan kävely-ympäristön vaatimuksia.
Tyytyväisyys kävely-ympäristön kunnonapitoon	Uusi mittari, Vantaan liikennebarometri	Kävelyohjelman tarkentava mittari. Uusi mittari. Tukee edistämishojelman tavoitteiden seuranta ja korostaa laadukkaan kävely-ympäristön vaatimuksia.
Palveluiden kävelysaavutettavuus	Uusi mittari, Kaupunkistrategia	Liikennepoliittisen ohjelman seurantamittari. Oma mittari jokaiselle keskustalle.
Keskustojen aktiivisuuden mittaaminen	Uusi mittari, Kaupunkistrategia	Liikennepoliittisen ohjelman seurantamittari. Seurataan monipuolisilla menetelmillä.
Kuolemaan tai vakavaan loukkaantumiseen johtaneet jalankulun onnettomuudet	Tilastokeskus	Kävelyohjelman tarkentava mittari. Vastaavasti kuin pyöräliikenteen kehittämissuunnitelmassa.

Linkki Vantaan kaupungin kävelyn edistämishjelman tarinakarttaraporttiin

<https://arcg.is/0OaGuW>

